

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bermetsésen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

M megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre 2 frt,
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Nyolczszázezer forint.

I.

Óriási összeg, a mi nincs, de a minnek meg kell lenni. Nagy követelés, a minnek eleget kell tenni, — és nemsokára nem fogják kérdeni, hogy honnan; hanem előteremtik. — Mert a ki várja és követeli, annak az adott viszonyok között talán még nagyobb szüksége van rá, mint annak, a ki tartozik vele. Es meglesz . . .

Alsófehérmegye közigazgatási bizottságának szerdai ülésén az új adófelügyelő könyörtelen számszerűséggel olvasta fel (mert hát a számok országában nincs kedvezés és könyörület sincs), hogy 1888. első felére az adóhátrálék a megyében pár forint híján nyolczszázezer forint. A tagok összerzedülve tekintettek egymásra. — az adófelügyelő ur pedig hivatalos pontossággal folytatta, hogy viszonyítva így, meg viszonyítva amugy.

Igenis, mi is így folytatjuk, hogy viszonyítva úgy, meg emigy. Nem sohajtjuk vissza a „régijó idöket”, — azok a régi jó kuruczok, azok a régi jó táblabírák is velük jönnének s elvégre fejcsóválva mennének vissza a hagyományok ölébe, belátván, hogy a fustély nem áll meg a Maxim-Hírám golyószórója mellett, s a mogyorófalézés „jus” a háromfolyamodású igazságszolgáltatás írott törvényei előtt megszégyenli magát.

De viszonyítjuk erőnket kötelességeinkhez s megdöbbenünk. Élénk tudatában élünk annak, hogy egy modern államháztartás, egy ujkori, civilizált állam követelményeivel állunk szemben s a mint előre lépünk, egyre ingoványosabbnak, lazábbnak érezzük a talajt, melyre építünk. S mégis, meg kell győződve lennünk, hogy az állam politikai, közgazdasági és társadalmi előhaladásának előképe a bolygó zsidó, ki részen, viharon és verőfényes napon át, egyre előre tör, a czélt el nem érve tán soha!

De nekünk nem szabad egy pillanatra sem leroskadnunk, mert felettünk lebeg a történelem ítélő keze s a lét küzdelmében versengők kardja, mely gyöngeségünk első pillanatában megsemmisítő csapást mér reánk.

S erőnkre veve tekintetünket, az önbizalom egyre apadó érzetével pillantunk hátra, minden előre tett lépés után.

Készséggel elismerjük ama magasabb és mégis mélyen gyökerező politikai alapelv jogosultságát, mely az állam jóvoltáért s így önmagunkért is első sorban a haza polgárait kötelezi állampolgári kötelességeiknek egy a szellemi, mint az anyagi téren való hív betöltésére; — jól tudjuk, hogy magunknak kell meghoznunk az áldozatokat, hogy egy rendezett állam összes jogi, társadalmi, kulturális és biztonsági jövéteményeit élvezhessük; átvagyunk hatva ez állapot fenntartásának, sőt tovább fejlesztésének szükségérzetétől; de megdöbbenve állunk meg ama jelenség előtt, a minnek ez a nyolczszázezer forint is egyik kiváló tanubizonysága . . .

A kor, a verseny követelményei elől meghátrálni — érezzük — ép oly hazafiatlan, ép oly önző, mint gyáva cselekedet volna, — de mit tegyünk, ha épen az a kor, az a verseny gyöngíti, apasztja erőnket, mely tusára hív? Valóban nehéz probléma, mely egy egész politikai és társadalmi átalakulás árnyékát látszik előrevetni. . . De mégsem! A nagyobb rázkódások, miktől némelyek a kötelesség teljesítésére hivatott erkő hatványozását remélik, sokkal fájdalmasabb sebeket ütneek egész állami létünkön, semmint előrelátni lehetne. Es nem is ott van a baj gyökere, a hol az ok keresik.

Ephemer gyógyszerek csak elodáznak, de nem orvosolnak a bajt, melyet az utóbbi idökbekben az elemek ellen folytatott s alapjában mégis eredménytelen küzdelem csak súlyosbított.

Mert az adófelügyelő ur nyolczszázezer frtja mellett közvetlenül, olvashatunk a viz, a tűz, a jég s a szárazság ádáz pusztításairól. És ki tagadná ezek között az okozati összefüggést?

Es a letarolt mezőknek, az elszenesedett házfedélnek, a szemjeveszett kalásznak, a vízborította termőföldnek mégis hozzá kell járulni ama 800,000 forint törlesztéséhez. Ki tagadná itt az óriási ellenmondást?

Nyilt kérdések, melyek vérző sebekként tántonganak a nemzet testén s napról-napra jobban bénítják erőnket.

Az amerikai buza halommal zudul piacainkra, — egy nagy beteg egyetlen köhintésére hanyathomlok zuhannak alá legbiztosabb értékpapirjaink árfolyamai, — s a törvényhozás mondhatni évek óta pénzügyi panaceaokon emésztí idejét, minden harmadik évben lerontva azt, mit harmad éve alkotott. A növekvő szükség parancsol s az államnak saját jól felfogott érdekében, megállani még sem szabad.

Hol rejlenek a kincsek, — emberben-é, földben-é, melyek e válság megoldóivá lehetnének? hol az erő, a miből nemcsak az elvesztett pótolhatjuk, de a mi még kell, megszerezhessük?

De terünk fogy, — lássuk az érem fényesebb oldalát a jövő számban. —y.

A n.-enyedi önk. tüzoltó-egylet közgyűlése.

A n.-enyedi önk. tüzoltó-egylet f. évi június 10-én d. e. 11 órakor a város-ház tanácstermében — a pártoló, alapító s főleg működő tagok élénk részvétel mellett tartotta meg tisztújító közgyűlését. Elnök Kovács Gyula tiszteletbeli főparancsnok, meleg szavakkal üdvözölte a szép számmal megjelenteket, — a mult évi működés felett elismerését nyilvánítva s a jövőre is buzgó tevékenységre hívta fel az egyület, — a gyűlést megnyitotta. Ezután elnök felhívására Sebestyén Sándor segéd-tiszt, a parancsnokság évi jelentését terjeszté a közgyűlés elé. A rövid, de kidomborító vonásokkal szerkesztett jelentés az

Nagyenyed város sorsához a mult idökbekben, kapcsolódik ma is, Alsófehérmegye közép nemessége sem vonta ki magát a segélynyújtás élénken érzett kötelemének teljesítésé alá.

A Z. Bodola János és utána Benke Mihály Bethlen-főtanodai professzorok által a befolyt kegyadományokról 1794. ápril 3-tól 1804 július 4-ig vezetett naplókban az adakozók nevei az általuk adományozott összegekkel együtt pontosan fel vannak jegyezve. Mivel ezen naplók az 1849. január 8-án s ezt követő napokon Enyeden véghez vitt s e kisvárosra nézve oly gyászos emlékü rombolások alkalmával véletlenül nem semmisültek meg s így az adakozók nevei, közöttök adományaik kimutathatók; mert kik az enyedi ref. egyház rendkívül szorult helyzetében, ennek annyi részt és vihart látott, több százados temploma restaurálása nagy és költséges munkájához kegyes adományai által segítő kezét nyújtottak, meg érdemlik, hogy róluk kegyelettel emlékezzünk, neveiket feljegyezzük, ez okon e helyen közlöm a kegyes adakozók neveit s adományaik összegének kimutatását. Csak a magasabb összegeket magukban foglaló adományokat s az ezeket nyújtók neveit közlöm, mert mindenki adakozó nevének s adománya mennyiségének közlését a tér, mely felett rendelkezem, teljességgel nem engedi meg.

Adtak: Benkő Ferencz Bethlen-főtanodai profeszor 10 drb es. kir. aranyot.*) Gróf Toroczka i Pál 100 frtot*) és 10 drb aranyot, Széki Sámuelné szül. Baróczi Juliánna 100 frtot, Straub enyedi serfőző (róm. kath. vallású) 100 frtot, Gróf Teleki Mihály 50 frtot és 2 drb aranyot, Gróf Kendefi Elekné 6 darab aranyot, Baró Dániel Istváné szül. Gróf Miksa Anna 40 frtot, egy névtelen 30 frtot, Kölon te József 1000 frtot, Szántó Sándor 50 frtot, Keresztes Máté püspök 20 frtot, Mohai Lőrincz alsófehérmegyei

*) Egy drb es kir. arany értéke akkor 5 m. frt és 40 kr volt.

*) A forintok alatt mind magyar frtok értendők.

főbíró 20 frt 20 krt, Borsos János ref. pap 20 frt 20 krt, Kovács József Bethlen-főtanodai professzor 80 frtot, Vas György 45 frtot, Kovács József 25 frtot, Bardócz József 9 aranyot, Deák János ref. esperes 20 frtot, neje 10 frtot, Pókai Nagy Márton részint, mint saját adományát, részint, mint az általa eszközölt gyűjtés eredményét 62 frtot, Inczédiné szül. Enyedi Juliánna 10 frtot, Vas György egy kölab kifaragásáért ujabban 13 frt 40 krt, Boér Pál hasonló czélra 13 frt 40 krt, Gilyén János ugyane czélra 13 frt 40 krajczárt, Bányai György kereskedő kölvetésre 25 frt löpört, állásokhoz alkalmazandó képesok előállítására 69 font vasat és 3 frt 30 kr pénzt, Székely Juliánna 2 drb aranyot, Egy névtelen 1 drb aranyot, Kiss János 1 drb aranyot, Baró Bánfffi Ferenec 1 drb aranyot, Fogarasi Sámuel egy kölab kifaragásáért 13 frt 40 krt, Mara Lőrincz 2 drb aranyot, A bacs János püspök 12 frtot, Szabó Pál 12 frtot, Dr. Vásárhelyi Sámuel 16 frtot, Nemegyei M. János Bethlen-főtanodai professzor 5 frt 10 krt, Borsos Márton 4 frt 12 krt, Kovács Sámuel 4 frtot, Kolozsvári György ref. lelkész 2 frt 40 krt, Türi László 4 frt 40 krt, Szilvási 5 frtot, Jancsó Áron bodoki ref. pap beszolgált 122 frtot, mely segélyösszeg az ő segédkezése mellett Belényesi és Fogarasi országos segélygyűjtők által, néhány székely ref. egyházközségben gyűjtetett stb. Ezek mellett akadtak jelentékeny számú szegényorsos iparosok, egyszerű munkás emberek, kik személyesen jelentek meg Bodola János vagy Benke Mihály előtt s szükös keresményeikből átadtak 1—2 ezüst huszast a szent czél javára.

Az egyházak is háztól-házhoz eljárás által folyton gyűjtöttek és szolgáltaták be kisebb-nagyobb összegekben az ez uton gyűlt kegyadományokat. A háztól-házhoz eljárás uján közel 800 m. frt gyűlt be.

Azon korban divó szokás szerint, az u. n. sátorosnépek alkalmával, magán bizaknál egyházi énekeket énekelték

TÁRCZA.

A nagyenyedi ref. templom története a 16-, 17- és 18-ik században.
A templom belsejének átalakítása.

(Folytatás.)
Az építés folyamata és a segélygyűjtés.

A templom-átalakítás költségei fedezhetésének egyik kiváló forrásául a hívek kegyes adakozása tekintetett, az építkezés kezdetétől annak befejezéséig. Ezen forrás a szent ügy támogatására meg is nyilt az építkezés kezdetén s nem apadt ki annak befejeztéig. Igaz, hogy a súlyos pénzügyi viszonyok miatt a segélyt nem lehetett abból oly bő mértékkel meríteni, mint reménylették, de a valódi protestáns buzgóság, az ébrenlevő nemes áldozatkészség azért azt eleitől végig nyitva tartotta.

Néha bővebb mértékkel fakadt belőle az áldásos segély, néha szükebb mértékkel, milyenek voltak a pénzügyi viszonyokat szabályozó idök.

Említve volt, hogy az országos segélygyűjtés, a nyomoruságos pénzügyi viszonyok miatt silánynak mondható eredménnyel végződött. Az ehhez fűzött reményben történt csalódás kellemetlen benyomásait annál nagyobb buzgósággal igyekeztek elenyésztetni helytt Enyeden az itt nagy erélyvel megindított és folytatott segélygyűjtés sikere által. Enyed polgárai, vallás- és nemzetiségi különbség nélkül siettek filléreiket, anyagi erejökhez mérten, a szent ügy oltárára letenni.

Sőt némelyek a nemes áldozatkészségöknek, az Isten dicsőségére épült ház helyreállítása iránti lelkesedésüknek, buzgóságuknak felemelő példáit adák.

Buzgósággal adakozott az erdélyi ref. vallású főurak egy kis része is. És a kinek sorsa a hazai, társadalmi és nemzetiségi viszonyok miatt oly szorosan kapcsolódott

nem tudta eléggé
si oda villámlottak
elhatározott han-

gy esöket a felesége.
az már.
tte a zugó hidján
megesókolta ott a
y Kozma Andrásné

hagyta Bodoniékat.
petelt: báró jár a
ny nélküli városban.
ülve Körpödyné ö
zékyné ö nagysága,
rdülő pletykapad:
dig Bécsből hoztja
eány, hogy minden
etnek, melyet állí-
sohasem is látott
rásbíró ur vékony
osító diurnista fia
g”; és az ö kedves
enleg fizetés nélküli
nevéen: „Pankó”,

dyne nyitotta meg,
vén elnöke is a
a mióta Bodoniné
a kávés abroszon
orgott.

— ha én vagyok a
a tátottsaju szent
nyosan értesültek
aradt.

ak Fertig. (Gizella
ok, — szólalt meg
a (t. i. négy vám
fiklós, hiszen nem
st, nyolcz, tizen
w, hogy szerit-

arához tudott el

ulus, hogy maguk
bódiné. — Micsoda
ut az a Bodoni
ak.

egi Irma.
lenszégi kastély
zeté ki, amit az

a venni vőlegényt
váján.
doniné nem adta
den áron. Meg
ön? Ah, a pék-

Helytt.
nnának, folyó hó
si Balázs ural.
ador és neje”.

BERTALAN
OS

séplőgép

ok számára
O kéve,
zva,
őanyagban,
sség,
s gépeknél.
mint előnyösen

ACH
gyára

egylet mult 1887. évi működésének hü képét tárta fel — s egyszersmind meggyőzhetett minket arról, hogy az egylet magasztos céljainak tudatával törekszik a cél felé, de meggyőzhetett a felől is, hogy az eszközök és vagyoni alap — fájdalom — még mindig érezhető hiányát a tagok erkölcsi ereje, kettőzött ébersége és kötelesség hűségének lehet csak pótolni. E tényezők egytelünk életének — sine qua non — feltételei. Az évi jelentés a parancsnokságban történt személyi változásokat constaltva, kiemeli, hogy a mult évben a tagok száma 89 volt — az alapító és pártoló tagok száma nem, a működő tagok száma ellenben több fiatal bajtárs belépése folytán örvendetesen szaporodott. Előadó segéd-tiszt köszönettel említi fel, hogy nsgs M i k s a M i k l ó s ur alapító-tagsági díját 50 frtban az egylet pénztárába befizette, mit a közgyűlés lelkes éljenzéssel vett tudomásul. — Az egylet tényleges működését illetőleg, a parancsnoksági jelentés szerint a mult évben (hála az égnek!) egyetlen jelentékeny tüzeset fordult elő, Papp Géza polgártársunk magyarutczai telkén egy istálló égése, augusztus 17. én, mikor a tüzoltók gyors megjelenése és lelkes működése a tüzet localizálta s továbbterjedését sikerrel meggátolta. Az egylet védő működését a mult évben a szomszéd törvényhatóság területére is kiterjeszté egy alkalommal t. i. május 1-én, midőn a majdnem lángok martalékává vált Toroczko község segítségére Incze Samu főszertárnok és 9 egyleti tag küldetett ki, kik buzgalomuk és szakértelmükkel egyletünknek elismerést szereztek. A mult évben tartott 6 parancsnoksági ülés, 5 menet- és szergyakorlat, 127 órségi szolgálat. A közgyűlés a csinosan szerkesztett parancsnoksági jelentésnek — előadó segéd-tiszt lelkes megéljenzése mellett, — jegyzőkönyvbe iktatását határozta.

A pénztárvizsgálat eredményéről T ö r ö k Bertalan megyei főjegyző tett részletes jelentést, dicsőre emelte ki, hogy a számadások helyesen vezetvők, az egylet készpénz vagyona 948 frt 48 krt tett, a számadások elfogadását és pénztárnok L á z á r Károlynak jegyzőkönyvi köszönetnyilvánítását indítványozza, mit a gyűlés egyhangulag határozattal emelt. — A jelen év költségeloirányzatát Sebestyén S. terjesztette a gyűlés elé — s az előirányzatot, melybe fedezetül 992 frt 07 kr és szükségletként 706 frt van felvéve, — a közgyűlés teljesírtalmulag elfogadta. A szertár vizsgálatról U n g e r p e k Miklós alparancsnok tett jelentést, előadva, hogy a felszerelvények általán jó állapotban vannak, de a helyiség hiánya miatt a tömlők kiszáritása kellőleg nem eszközölhető, miért is azok romlás veszélyének vannak kitéve — minél fogva jobb szertárról való gondoskodásra hívta fel a közgyűlés figyelmét. Az egylet vagyona gépek, testi, szertári felszerelések és hangszerekben 3—4000 frtot tesz.

Indítvány egy volt, P o n g r á c z Gézáé, ki azon idokból, hogy a gépek képezik egyletünk legértékesebb vagyonát — s másfelől ezek vannak a romlás veszélyének leginkább kitéve — egy ahhoz értő gépfelügyelő alkalmazását javasolta. — Az indítvány elvileg helyesnek fogadtatott el, de gyakorlati életbeléptetése a parancsnokságnak jövő évi közgyűlésre teendő jelentésétől tétett függővé. Végül a gyűlés tulajdonképeni céljára a tisztújításra került a sor. — elnök bejelentette a tisztikar lemondását. Erre Török Bertalan indítványozta, hogy mintán a főparancs-

noki állásra, még alkalmas egyén nem találtatott, az hagyassék betöltetlen és kéressék fel tiszteletbeli főparancsnok Kovács Gyula, miszerint még egy évig mint működő főparancsnok az egyletet vezetni sziveskedjék. Ezen indítványt a közgyűlés viharos éljenzéssel fogadta. — Mire Kovács Gyula megköszönte a meleg és osztatlan bizalmat — a további vezetést elvállalta. — A többi tisztí állásokra megválasztattak mégpedig közfelkiáltással Ungerpek Miklós alparancsnoknak, Sebestyén Sándor és Málnási Domokos segéd-tiszteknek. Lázár Károly pénztárnok, Dr. Magyar Károly és Dr. Winkler Albert orvosoknak, Incze Samu főszertárnoknak. Szavazat utján: Dancs M. és Wilk E. szivattyuszakaszvezetőnek, Kun József rendfenntartónak, Mátyás Lajos segédszertárnoknak — és jelen sorok írója a mászó-szakasz vezetőjének.

A gyűlés d. u. 2 óraker ért véget.

Dr. Jeney Elek.

Alsófehérmegye közigazgatási bizottsága

szerdán tartotta meg rendes havi ülését, b. K e m é n y Kálmán főispán elnöke alatt. Kevés bizottsági tag jelent meg az ülésen, melyen egyébként nagyon kevés fontos tárgy került megvitatásra. Az egyes referensek jelentéseiből ezeket a főbb momentumokat említiük fel:

Az alispánnak voltakép nem vott jelenteni valója, mert a közigazgatás rendes menetében sem fennakadás, sem nevezetesebb eset nem fordult elő.

T ö t h Sándor kir. adófelügyelő jelentése azonban meglepő kedvezőtlen színben tüntette fel a megye adózási viszonyait. A jelentés adatai szerint a mult hó végével fennállott 944,518 frt és 54 1/2 krnyi adótarozásból majus végeig 145,744 frt 56 krt fizettek be s így a jövő hóra mintegy n y o l c s z á z a z e r forintnyi adóhátralék megy át. Összehasonlítás kedvéért feljegyezzük azt is, májusban 7243 frt 37 1/2 krral kevesebb adó folyt be a megye területén, mint 1887. májusában, — ez év első négy hónapjában pedig 19,728 frt 90 krral kevesebb, mint a mult év megfelelő időszakában. E kedvezőtlen adózási viszonyok a még kedvezőtlenebb gazdasági eredményekben találják meg magyarázatukat.

N á d o r y Vilmos, az építészeti hivatal főnökének jelentését sokkal nagyobb örömmel vette tudomásul a bizottság, mert szerinte a megye állami és törvényhatósági utjai a lehetőségig jó karban vannak, a tavaszi vizektől s az elemektől nem szenvedtek. A hol új utak építése, vagy régiek javítása foly, a munka javában áll, — sőt a többek között a nagyenyed—toroczkoí ut, mely nagyobb műszaki dolgot adott, egészen be is lett fejezve.

A kir. mérnöknek még sok előterjesztését vette tárgyalás alá a bizottság s ezek közül hosszabb vitát keltett az ujon építendő háporton-ispánlak-századvami törvényhatósági ut ügye, melyet az eddigi tervtől eltérőleg, más vonalban javasol elkészítetteti a szakelőadó. Végül aztán alapelveiben elfogadtatott az építészeti hivatal javaslata s a bizottság utasította is a hivatalt, hogy e terv alapján tegye folyamatba az előmunkálatokat.

Az árvaszéki elnök T ö t h Miklós jelentéséből fel-említiük, hogy a központi árvaszék gondviselése alatt a mai nappal 11,513 árva és 164 gondnokot van s az árvaszék 584 ügydarabot dolgozott fel a mult hóban.

Dr. M a g y a r i Károly főorvos a lakosság egészségügyi állapotáról örömmel fogadott jelentést olvasott fel. Általában véve kevés baj és betegség fordult elő májusban a megye területén s a hevenyfertőző ragályos kóroknak is csak néhány szórványos esete adta elő magát. Roncsoló toroklobban mindössze 15 gyermek betegedett meg, Nagyenyeden, L ő r i n c z r é v é n, A b r u d b á n y á n, G y u l a f e h é r v á r t t és Benedeken

s ezek közül csak 5 beteg halt el. A baj nem terjed s nem mondható járványszerűnek a vörheny fellépte sem, mely különböző helyeken öt esetben volt halálos kimenetelű. Elővigyázatból azonban — főkép a difteritis miatt — a nagyenyedi polgári fiúiskolában 2 hétre mégis bezűntették a tanítást, a megyei kórház betegeinek létszáma csekély ingadozást mutat, — a mennyiben 34 beteg távozott el nagyrészt gyógyultan s jelenleg 38 beteg gyógykezeltetik.

Végül még id. G á s p á r János tanfelügyelő tett jelentést néhány kisebb fontosságú tanügyi mozzanatról — s T r i b u s z Gusztáv kir. ügyész a megyében létező börtönök állapotáról.

A gyűlés e jelentéseket tudomásul vette s még több kisebb fontosságot határozott. Ezek közül felemlítjük azt, hogy a bizottság egyértelműleg elhatározta, miszerint illetékes helyen lépéseket tesz az iránt, hogy Nagyenyeden különlegességi dohánytözsde állíttassék fel.

LEVELEZÉS.

Verespatak, 1888. június 6.

Bányavárosunk azon kiváló szerencsében részesült o héten, hogy két magas vendéget tisztelhetett falai között. Az egyik megyénk főispánja mltsos b. K e m é n y Kálmán ur volt, ki érdeműs kir. tanácsos alispánunk Cs a t ó János ur és főispáni titkár ifj. S z á s z Károly ur kíséretében érkezett f. hó 4. én bányavárosunkba a szolgabírói hivatal megvizsgálása céljából.

Hivatalos teendői elvégzése után, a nagy műtárunk megtekintése végett kiszállott oda fentemlített urak kíséretében, ennek befejezte után az előjáróság, szolgabírói hivatal, járási főorvos tisztelgését kegyesen fogadva, ebéd után titkárával még az nap bányavárosunkat elhagyta.

A másik magas vendég főtisztelendő S z á s z Domokos ev. ref. püspök ő méltósága volt, ki a verespataki leányegyház templomának felszentelése céljából érkezett fényes kísérettel f. hó 5. én bányavárosunkba. Kíséretét a következő notabilitások képezték: Z e y k Gábor egyházi főgondnok, S z á s z Gerő generalis notarius, T ö k o s Sándor esperes, E l e k e s Viktor gy.-fehérvári ev. ref. lelkész, B o d o r Lőrincz krakkói, V e r e s Sándor sárdi, F e r e n c z i István zalathnai, N a g y Károly m.-igeni, M o l n á r Albert abrudbányai, I n c z e Lajos r. lelkész urak és A l p á r Ignác műépítész és mérnök ur. Már reggeli 7 óraker a „verespataki dalkör“ tagjai, derék elnöke I m r e h Károly szolgabíró ur vezetése alatt, mint bandedium várta bányász egyenruhában, nemzeti szíu vállszalagokkal díszítve, csinos lovakon ő méltóságát bányavárosunk határszélén. — A várva-várt magas vendég és kísérete 8 óraker reggel városunk határszélére érkezett, kiket lelkes éljenzéssel fogadott a két sorban felállított bandedium. A dalkör buzgó elnöke egy pár lelkes szóval üdvözölte ő méltóságát, ki a figyelmet igen szívélyesen megköszönte. Ezek után megindult a menet. Impozáns látványt nyújtott a kanyargó uton el-elűnő, újból láthatóvá vált szép rendben előllovagló lobogós, egyenruhás bandedium, nemkülönben a hosszú kocsisor. A kincstári bányához érve a csinos diadalalkup előtt Verespatak intelligentiája (valláskülönbőség nélkül) a sorfalat képező, égő mécsesekkel ellátott kincstári bányamunkások s a két sorban felállított lovas bandedium várta ő méltóságát, kit D a m ó Vilmos főlolgabíró és egyházi gondnok üdvözölt lelkes szavakban, kifejezést adott ő méltósága előtt azon szerencsének, mely Verespatakot és egyházát ő méltósága magas látogatásával érte.

Ő méltósága röviden és szép szavakban adott válasza után a menet — élén a zenekarral — a Rakóczy-induló lelkes hangjai mellett újból megindult s az amugy is hosszú kocsisort még hosszabbá tették a diadalalkup előtt várók kocsjai s harangzugás, lövöldözés s a nép lelkes éljen-rivalgásai közepette ért a szépen fellobogozott piacra, mely megszámlálhatatlan sok emberrel volt ellepve s a piacon levő házak ablakaiban szép női fejek voltak láthatók, kik kendőlobogtatással üdvözölték a magas vendéget. Megérkezés után a püspök ő méltósága és kísérete szállásaira menve, átöltözés és rövid pihenés után a szépen feldíszített, csinos ev. ref. templomba mentek, mely zsufolva volt intelligens közönséggel.

A nép által énekel invocatio s a verespataki dalkör által szépen előadott éneke után Szász Gerő generalis notarius ur mondott egy költői szépségekkel telt imát, majd ennek s a dalkör által énekel dal bevezetővel egy gyönyörű predikációt. A közönség meghatva, áhitattal s egészen átszellemülve hallgata az eszmények fényes világába ragadó, költői szépségekben gazdag predikációt.

Nemsokára a püspök ő méltósága lépett a szöszökre, elragadó beszéd kíséretében szentelte fel és adta át magos hivatásának az egyesek buzgalma s a közönség nemes áldozatkészsége folytán újból felépült sok espáson keresztül ment ev. ref. templomot.

Az urvaesora-kiosztás és egy új világ-polgárnó megkeresztelése után ő méltósága, (ki tek. Ebergényi Mózes ur vendégszerető házána volt elszállásoló) szállására vonult, hol a verespataki járás szolgabírói hivatal, bányavárosi előjáróság; állami leányiskolai gondnoksági tagok; verespataki polgárság, verespataki r. kath. egyh. és tanácsa; unitarius egyház; „verespataki dalkör“ tisztelgéseit legszívélyesebben fogadta s működésük körét méltányolva, őket kötelességük lelkiismeretes tovább folytatására buzdította. Ezután a verespataki ev. ref. leány-

(cantáltak). Fogarasi János, Bacsoni József; utánok Abod István és Farkas György voltak az ilyen ünnepi énekesek s beszoigáltattak az építés folyama alatt összesen 663 frt segélypénzt. Gyűjtéseket rendeztek továbbá a czéhek. A mészároszehé gyűjtött 17 frt 33 krt, a csizmadia 88 frt 20 krt, a borbélyzehé 20 frt 42 krt, az ötvösczehé 7 frt 10 krt, szabózehé 61 frt 2 krt, gombkötőzehé 5 frt 40 krt, szücszehé 71 frt 27 krt, „Szentháromság társaság“ (Ma Szentlélek társaság név alatt ismeretes) 25 frt 20 krt, fazakaszehé 19 frt 15 krt, timárczehé 36 frt 49 krt, mészároszehé 12 frtot, szijgyártózehé 3 frt 40 krt. a czéhek gyűjtésének főösszege 367 frt 08 kr.

Barna János, Kerekes József, Fogarasi János és Belényesi István országos segélygyűjtők azon 123 frton kívül, mely összeget Jancsó Áron Bodokból személyesen hozott Enyedre s adott át Bodolának, beszoigáltattak összesen 616 frt 35 krt.

Adtak továbbá: a Főkonsistorium 200 frtot, Nagy-Enyed város allodialis pénztára kegyadomány címén 290 frtot, kölcsön 360 frt. Ezen kölcsön-összeget az egyház nem fizette vissza s így ezen 360 forint is a kegyadományok rovatába vezetendő és számítandó, Nagy-Enyed város kegyadománya tehát összesen 650 frt. Ezekhez járultak az ünnepi perselypénzek; egy s más czimem a hívekre kirótt büntetés pénzek stb. Ezen czimem alatt az építési-alap pénztárába szintén befolyt pár száz frt. Akadtak olyanok is, kik jelentékeny összeget tevő kamat nélküli kölcsönrel segítették az egyházat, ilyenek voltak pl. G i l y é n János egyházi gondnok, Vas György stb.*) Bodola János és Benke Mihály fótanodai professzorok azt tették, hogy az építési-alap bevétel és kiadásairól 10 évek folytán, nagy gondal és szigoru pontossággal naplót vezettek; kezelték az alap pénzeit, viselték békettűréssel az ilyen természetű pénzek kezelésével egybe kapcsolva lenni szokott kellemetlenségeket. Az ígás fogatok tulajdonosai anyagokat szállítottak díj nélkül. Kiknek sem

*) Az enyedi ref. egyház levéltára.

pénzük, sem ígás fogatuk nem volt, kézi munkát végeztek az építéshez szükségeltető anyagok beszállítása körül, ácsok és kőművesek mellett.

A Bodola és Benke által vezetett naplók kiadási rovataiban nem található mondhatni semmi kiadás, mely építési anyagok beszállításáért fizettetett. Ez pedig egy oly nagy mérvű építkezésnél, milyen a teplom átalakítása volt, nem jelentéktelen értékű segély. A munkában szolgáltatót segély értéke pár ezer forintra egész bizonyossággal becsülhető.

Az 1794. ápril 3-tól, 1804. jul. 4-ig készpénzben befolyt kegyadomány összege a 6000 frtot jelentékenyen meghaladja.

Mennyi folyt be 1793-ban, mely évben az építkezéshez szükségeltető anyagok munkája már javában folyamatba indult és mennyi 1804. jul. 4. után a munka teljes befejezéséig? tudni nem lehet, mert semmi oly iromány, mely azt mutatná, fenn nem maradt.

El kell ismernünk, hogy az enyedi ref. egyház hívei — tekintetbe véve az akkori pénzértéket, nyomoruságos pénzvizonyokat, a hívek nem nagy számát (m. e. 2000 lélek) templomuk helyreállítása érdekében oly szép áldozatkészséget tanúsítottak, mely előtt elismeréssel kell meghajolnunk, mely a régi elődök áldozatkészségére emlékeztet. Általán örömmel és megnyugvással jegyezhetem meg, hogy ezen egyház hívei előtt a templom mindenkor nagy becsben állott. Ennek fennállásáért, díszes állapotban tartása érdekében, dicsőségéért tudtak tenni, tudtak áldozni. Még az erejüket csaknem felülmúló áldozatok meghozatalától sem riadtak vissza.

Ilyent hoztak meg a mult század kilenczvenes éveiben s jelen századunk hajnalán is.

Eme dicsőre méltó, nemes áldozatkészségüknek lehet köszönni Isten után, hogy ama történelmi emlékekkel bíró nagy és szép templom oly sok rendbeli romlását helyre épülhet, fenn áll ma is Istennek dicsőségére s a hívek seregének számára lelki épület és vigasz szent helyéül szolgál.

(Folytatása következik.)

ai nem terjed s
ny fellépte sem,
lt halálos kimene-
a difteritis miatt
hátra mégis be-
tegeinek létszáma
nyiben 34 beteg
lenleg 38 beteg

tanfelügyelő tett
ügyi mozzanatról
megyében létező

vette s még több
ül felemlítjük azt,
za, miszerint ille-
gy Nagyenyeden
fel.

1888. június 6.

ésében részesült o
hetett falai között.
Kemény Kál-
ispánunk Csató
Károly ur kísere-
kba a szolgabírói

a nagy mártárunk
nitett urak kísé-
roság szolgabírói
sen fogadva, ebéd
nkat elhagyta.

tu Szász Do-
ki a verespataki
ezéljából érkezett
nkba. Kíséretét a
k Gábor egyházi
otarius, Tókos
fehervári ev. ref.
e s Sándor sárdi,
Károly m. igeni,
e Lajos r. lelkész

mérnök ur. Már
gjai, derék elnöke

alatt, mint ban-
metzi szü vall-
éltőségát bánya-
magas vendég és
szelére érkezett,
sorban felállított
par lelkes szóval
igen szívélyesen

menet. Impozáns
nő, nyúl láthatóvá
gyeuruhás bände-
finestári bányához

ak intelligenciája
gő mecsekekkel
sorban felállított
D a m ó Vilmos
lelkes szavakban,
erencesnek, mely
magas látogatása-

ban adott válasza
Rakóczy-induló
s az amugy is
diadalkapu előtt
es s a nép lelkes
obogozott piacra,
volt ellepre s a
fejek voltak lát-
magas vendéget.

bsága és kísérete
pihenés után a
ba mentek, mely

verespataki dalkör
Gerő generalis
ekkel telt imát,
bevégeztevel egy
hatva, áhitattal s
nyek fényes vilá-
g prédikációt.

épett a szövekre,
és adta át magos
közönség nemes
sápáson keresztül

j világ-polgárnő
tek. Ebergényi
zállásolva) szálla-
gabi:ói hivatal,
ai gondnokági
r. kath. egyh.
ki dalkör" tisz-
üködésök körét
etes tovább foly-
ev. ref. leány-

terespataki dalkör
Gerő generalis
ekkel telt imát,
bevégeztevel egy
hatva, áhitattal s
nyek fényes vilá-
g prédikációt.

épett a szövekre,
és adta át magos
közönség nemes
sápáson keresztül

j világ-polgárnő
tek. Ebergényi
zállásolva) szálla-
gabi:ói hivatal,
ai gondnokági
r. kath. egyh.
ki dalkör" tisz-
üködésök körét
etes tovább foly-
ev. ref. leány-

terespataki dalkör
Gerő generalis
ekkel telt imát,
bevégeztevel egy
hatva, áhitattal s
nyek fényes vilá-
g prédikációt.

épett a szövekre,
és adta át magos
közönség nemes
sápáson keresztül

j világ-polgárnő
tek. Ebergényi
zállásolva) szálla-
gabi:ói hivatal,
ai gondnokági
r. kath. egyh.
ki dalkör" tisz-
üködésök körét
etes tovább foly-
ev. ref. leány-

terespataki dalkör
Gerő generalis
ekkel telt imát,
bevégeztevel egy
hatva, áhitattal s
nyek fényes vilá-
g prédikációt.

épett a szövekre,
és adta át magos
közönség nemes
sápáson keresztül

j világ-polgárnő
tek. Ebergényi
zállásolva) szálla-
gabi:ói hivatal,
ai gondnokági
r. kath. egyh.
ki dalkör" tisz-
üködésök körét
etes tovább foly-
ev. ref. leány-

terespataki dalkör
Gerő generalis
ekkel telt imát,
bevégeztevel egy
hatva, áhitattal s
nyek fényes vilá-
g prédikációt.

épett a szövekre,
és adta át magos
közönség nemes
sápáson keresztül

egyház hívei által rendezett közebéd elköltésére ment,
melyen mintegy 90 személy vett részt.

A tosztok sorát püspök ő méltósága kezdette meg,
felköszöntve a legelső magyar embert. Európa legnép-
szerűbb, legkedveltebb uralkodóját, dicsőségesen uralkodó
felséges apostoli királyunkat és fenséges családját.

Szebbnél-szebb, szellemesnél-szellemesebb tosztokat
mondtak még: megyénk kitűnő kir. tanácsos alispánja Csató
János, Zeyk Gábor, Szász Gerő, Tokos Sándor, Apostol
Alajos, Nagy Károly, Raffaj Zsigmond, Elekes Viktor,
Ebergényi Mózes, Imreh Károly, Mózes Mihály, Molnár
Albert, Alpár Ignác urak. A tosztok sorát a püspök ő mel-
tósága igen szép tosztra zárta be s a magos vendég és
kisérete nem sokára eltávozott, hogy a verespataki leány-
egyház közgyűlésében részt vegyen, melynek egyedüli és
főtárgya volt a verespataki leányegyház jövőjének bizo-
sítása, lelkészszeli ellátása, valamint ennek mily alaphól
leendő díjazásának megbeszélése és tárgyalása. A gyűlés
befejezte után ő méltósága és kísérete kocsira ült s váro-
sunkat a lakosság nagy fájdmalára és szerencse kívánatai
között elhagyta, — maradandó emléket hagyva hátra
szívélyessége szeretetreméltósága, kegyessége által Veres-
patak polgárságának szívében, kik szívből-lelékből ohajtják,
hogy az ég ura sokáig éltesse hazánk és egyháza javára,
boldogítására!

Mielőtt hosszúra nyult értesítésemet bezárnám, nem
mulaszthatom el azt meg nem említeni, miszerint kár volt
a templom felépítésére adakozók s buzgólkodók névsorát
a szövekről egészen — nem csak részben — fel nem
olvasni, mert ez a szíves adakozók és buzgólkodók között
igen rosz vért szült, nemkülönben hiba volt ev. ref.
egyház egyháza Varga Józsefnek, — ki a templom
felépítése körül éjjel-nappal ingyen sőt saját kárára leg-
többet fáradozott — ebbeli érdemeit nyilvánosan a püspök
ur ő méltósága előtt fel nem említeni s elismerni, mert
hisz ő egyebet ugy sem várt; vegre, hogy helybeli román
lelkészek ő méltóságánál sem nem tiszteltek, sem
a közebéden, (melyre pedig hivatalosak voltak) sem
vettek részt.

Maradtam a tekintetes szerkesztő ur
aláutas szolgálja
Janki Kálmán.

Magyar igen, 1888. június 10.

— Viharok. — Villámcsapások. —

Az elmúlt napokban a hegyalja s a hegyalja-
közeli eső falkák nehénya felett, oly borzasztó viharok
vonultak keresztül, hogy azok emléke sokáig fenn fog
maradni az illető lakosok között.

A zivatark folyó hó 6-án vették kezdetüket s tar-
tottak 10-ig. Nagy zápor, villám és jég hullások váltakoz-
tak egymással.

Es sajnos, hogy nemcsak épületek s termények,
hanem több emberélet is esett áldozatul a viharoknak.

Folyó hó 6-án Királypatakon, Bucsumán Vaszilja
királypataki lakost, valamint a királypataki község előjáró
fiát egy 10 éves gyermeket ütött meg a villám; ez utóbbi
életben maradt, miután a hátán csakis jelentéktelen pör-
kölés mutatja, hogy a villám érte, míg az előbbi azaz
Bucsumán Vaszilja, meg halt a villámütés következtében.
Folyó hó 7-én krakkói Ardelean Stefiánt és folyó hó 8-án
benedeki Preza Szimiont ütötte a villám le, kik, mint
egy 24—25 évesek lehettek.

Krakkó községének vetései, de különösen szőlőiben
tetemes károkat okozott a jég, mely között állítólag 5 cm.
átmérőjű is volt.

Azon kívül Tibor községében tabori Keteramba Szi-
mionnak egy csútrét és igenpataki Tyok Stefiának hason-
lókép egy csútrét gyújtotta fel a vilám, úgy, hogy mindkét
épület elégett.

Torábbá M.-Szt.-Imrén Hada Vasziljának egy két
éves tulka esett áldozatul, a sűrűn hullott vilám ütés-
seinek.

A járási orvos az illető villámütötteket megvizsgál-
ván, a királypataki előjáró fián kívül, — ki mint fennebb
említve volt életben maradt, — a többiekben villámütés
által halált konstátált.

Megjegyzendő, hogy az illető villámütötteket balesint
fák alatt részint hegyek-dombok tetején érte balesoruk.

Említésre méltó az is, hogy a járási orvos az illető
községekben köteletségéhez híven figyelmeztette a lakó-
sokat, a villámhullások alkalmávali óvszabályokra, de
ugy vette észre — különösen Királypatakon, — hogy
főtelen borsót hány a falra, nem nagy érdeklődéssel
viseltetvén, a természettani pralectio iránt az illető
lakosság.

Vajha közelebbi tudósításomban örvendetesebb dol-
gokról irhatnék. R. I.

VEGYES HIREK.

— III. FRIGYES német császár, e hó
15-én, pénteken délelőtt 11 órakor **jobbélre
szenderült.** A könyörületes halál végetvetett a
nagylelkű uralkodó élet-halál küzdelmének. Európa
szabadságszerető népei pedig mély részvétellel s
aggályos sejtélemmel gondolnak e férfi halálára,
ki, ha a gondviselés hosszabb élettel áldotta volna
meg, sok rosszat bizonyára jóra fordított volna —
s a mivel világ örök hálijára érdemesítette volna
áldásdus uralkodását.

— **A Bethlen-főiskolai ifjuság önképző-
köreinek évzáró ünnepe,** közbejött akadály miatt,
június 24-én, nem delután 4 órakor, hanem déle-
lőtt lesz a ref. templomban, nyilvános isteni tiszte-
lettel összekötve.

— **Megyénk főispánja** e hó 12-én váratlanul meg-
jelent a városban s a városi tisztikar hivatalos működését
vizsgálat alá vette. A főispán ur — mint halljuk — a
tapasztalt eredményei teljesen meg volt elégedve.

— **Kiss Sándor,** ref. segéd lelkész s a Bethlen-
főtanoda ifjuságának seniora, rettegi lelkészszé megválasz-
tatván közelebbi elfoglalt állomását. Gratulálunk az egy-
házközönségnek derék fiatal lelki pásztorához.

— **Hymen.** A ez é l Béla m. kir. országos fey-
intézeti igazgató Nagyenyeden és B a r a b á s a n g y a l-
k a. — Barabás Károly romániai haszonbérlet és nője, szép
műveltségű kedves leányuk — egybekelésük folyó június
hó 7-én ment véghez Budapesten. Az esketést főtitisz.
S z á s z K á r o l y dunamelléki ref. püspök végezte
a templomban. Istenről áldást ohajtunk ezen szép frigyre.

— **A nagyenyedi dalkör** t. hó 24 en d. u. a
sétatérén, pénzára javára, válogatott énekdarabok előad-
val egybekötött nyári mulatságot rendez. A
mulatság kezdete d. u. 4 órakor. Nem kedvező idő ese-
ten a következő vasárnapon tartatik meg.

— **A Bethlen-főiskola önképzőkörének** záróünnepélye f.
hó 24-én d. e. 10 órakor az ev. ref. templomban a következő tárgy-
sorozattal tartatik meg: 1. Invoctio 2. Ének. Előadja a főiskolai
vegyeskar. 3. Ima. Szécsi Ferenc IV. 6. th. által. 4. Ének; előadja
a theol. dalkar. 5. Egyházi beszéd. Tartja Bartha Lajos III. é. th.
6. Zene. Előadja a főiskolai zenekar. 7. Elméleti megnyitó beszéd.
Elekes Lászlótól. 8. Jelentés a theol. önképzőköréről Szécsi Ferencz-től.
9. Jelentés az ifj. köréről Damó Istvántól. 10. Verseny próza- és vers
szavaltatok. 11. Pályázatok eredményeinek kihirdetése. 12. Zene.
Előadja a főiskolai zenekar.

— **A Bethlen-főiskola ifjusági köre** folyó hó 16-án válasz-
totta meg tisztségviselőit az 1888—9-ik évre következőleg: Elekes
László elnök; Szabó Jenő alelnök; Péter Károly titkár; Szécs
Mózes és In e z e Béni jegyzők.

— **A Holt időny** kis városunkban is elkezdődött.
Sokan távoznak fürdőre, s több család nyári tartózkodás
végett falura költözködik. Nemi karpótlásul szolgál, hogy
egyetemen tanuló ifjak hazatérnek, s társas életük-
nek némi élénkítést köcsönöznek. Ügyességük különben
most nagyon kaporra jött, mivel a nagyenyedi műkedvelő
társulat Tisza Kalmánné ő nagyméltóságának felhívása
folytan az alföldi arvizkarosultak javára előadást szándék-
szik rendezni s mar lepest is tett hogy Jókai Mórnak a
"jó szívű ember" czimu alkalmi darabját megszerezze.
A társulat igyekeznék fog, hogy igen élvezetes programot
nyújtson, s közönségüknek is alkalmas legyen más váro-
sok példájára, az arviz által sújtott alföldi magyar test-
verek iránti részvétet jó szívehez méltóan kifejezni.

— **A jó vízi feckendő.** A vármegye a korház
részére egy kisebb kaliberű víz feckendő kőzetet Sel-
tenhofortól melyet a megérkezés után azonnal meg kel-
lett próbálni, hogy jól jár-e? A tisztviselő körülfel-
nézetetik s nagyban dicsérik a kis jóság esinos termetét,
solidságát s messze hordó vékonyka vízugarát. De mint
hogy ilyes dolog nem eshetik meg a nélkül hogy, a vár-
megye Laczija ott, mint emelő, mozgató vagy legalább,
véleményező faktor közre ne működjek: utoljára az ő gya-
korított ujjai közé kerül az irányzó cső. Laczi ló vele jobb-
ra, balra s buzgón oltja a képzelt lángokat, míg élénk
szitkozódás s általános szétugrás véget nem vet a további
kísérletnek. Laczi elmélázva helelő a leváltáros bő kabát-
ujjába, végig önti az iroda vezető fényes kalapját, s tönkre
silányítja a számvevőség hófehér inggallérát. De nyomban
követi az ügyetlenséget a büntetés: lefokoztatik szivattyus-
ból veteránus mindenlébenkanálunk

— **Az adózó közönség figyelmébe.** Nagyenyed város adó-
hivatala egy az általa kibocsátott hirdetményében, tudatja az adózó
közönséggel, hogy a föld és ház utánjáró általános jövedelmi pótdadó,
valamint a bizottság által megállapított III. oszt. kereseti adókievitési
lajstromok, a városi adóhivatal hivatalos helyiségében f. hó 16-ától 25-éig
8 napi közszemlére ki vannak téve, felhívának tehát mindazok, kik a
fenti adónemben adoznak, hogy azt tekinték be, mert a netaláni
feltevéseiket csak a fenn kitűzött határidő kezdetétől 15 napig
adhatják be.

— **Fényes sikerű nyári mulatság.** A zalathnai
játékny négyzet, melynek legmagasabb czélja a rom.
kath. kinstári iskolát gyakorló szegény és szorgalmas
gyermek felekezetet különbözőség nélküli felségölése. f. hó
10-én saját pénztára javára és a növendékek öröme
nyári mulatságot rendezett. Délutáni 1 órakor pezsgő
örömmel sorakozott az apró sereg nemzeti lobogója alá és
előjárók vezetése mellett az egylet érdemes elnökője
Wenetschek Mihályné ő nagysága lakásáról Rákóczi-in-
dulóval vonult Tkts. Lukács Mihály ur kies fekvésű kertjé-
be. A szép, jó és nemes iránt fogékony kebellet bíró
Zalathna értelmisége és polgársága, daczára a kedvezőtlen
időnek, oly számmal jelent meg, hogy az eredmény min-
den számításon felül áll. Főlölegesnek tartom említeni,
hogy az apró mulató sereg nem zavarta a kedvezőtlen
idő annyival kevésbé mert, a fenn tisztelt elnökő ő
nagysága maga köré gyűjtve a sereget, jól tartotta azon
kosarokból, melyeket különösen ő nagysága és a plébános
adtak fel a gyermekek számára. — Esti 8 órakor az ap-
rósereg eltávoznán, elfoglalta a tért a "nagyobb növendé-
kek" diszes koszorúja; mely csakhamar bevonulván, a
"Gombár" féle helyiségben folytattata a fokozódott kedv
mellett késő éjféli órákig. Összes bevétel 99 frt 20 kr.
levonva a 14 frt 20 kr költséget, maradt: 85 frt, mely

összeg elnökő ő nagysága által takarékpénztárba helyez-
tetett. Meghatározott belépti díj nem lévén nagyobb ösz-
szégeket fizettek: Vulkoi bányatársulat 10 frt. özv. Lukács
Jánosné 5 frt. Kindea Péter 5 frt. Meskő család 2 frt
50 kr. Lovagstach Frigyes 5 frt, továbbá: Weretsek Mi-
hály, Szabó, Mirusz, Schneider, Gombár, Spindler, Cze-
tényi urak két-két frtot fizettek. Fogadja az összes pártó-
ló közönség úgy az egylet, mint az árva gyermekek leg-
hálásabb köszönetét, — adja az ég jutalmát mindazoknak,
kik az ártatlanok örömeiben kedvet találnak! Egy jelen volt.

— **Egy kitűnő gyógyszerzappan** a dr. P o p p J.
G. udvari fogorvos által már évtizedek óta készített n ö-
v é n y s z a p p a n, mely nemcsak mint pipereszappan,
de mint gyógyszerzappan is híres, a mennyiben a mellett,
hogy a bőrt rendkívül finomítja arról állandó használás
mellett minden kiütést, foltot stb. eltávolít. Ára csekély:
mindössze 30 kr. és minden gyógyszerzappanban kapható.

— **Budapesti Hirlap.** A „Budapesti Hirlap”-nak a hazai
művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva meg-
értette a magyar közönség szellemét; minden pártérdek mellőzésével
küzdött nemzetünk és fajunkért, ez egyetlen jelszavát magyarországi!
Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a
lappal, fölkarolta azt oly módon, mely pársádan a magyar usjárás
történetén. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Bu-
dapesti Hirlap” érte el; legnépszerűbb, legeliterjedtebb lapja az or-
szágnak. A külső dolgozóitársak egész seregén kívül, a szerkesztőség-
nek annyi belső tagja van, a mennyivel egy magyar lap sem dolgo-
zik; minden rovatot külön vezető gondoz, a helyi tudósítókön kívül,
a kik a nap történetét írják. Minden fontosabb bel- vagy külföldi
esemény felől rendes levelezőn kívül saját külön tudósító értesít köz-
vetlenül; a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van berendezve,
hogy elmondhatjuk: nem történik a világon semmi jelentékeny dolog
a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap” arról rögtön ne adjon hí és
kimerítő tudósítást. A „Budapesti Hirlap” politikai cikkeket K a s s I v o r
baró, R á k o s i Jenő, B a l o g h P a l rjak más kiváló hazai publi-
cistákkal híven a lap független, magyar, pártérdeket nem ismerő
szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a leg-
megbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat
a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és
közlelete felől távirati értesítésekkel látunk el rendes levelezők, mi-
nőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap; a
„Budapesti Hirlap” távirati tudósításai manap már teljesen egy fo-
kon állanak a világsajtó legjobb szervezett hírszolgálatával. Euro-
pa összes metropolisában Londontól Konstantinápolyig saját tudósi-
tok vannak, a kik úgy az ott történő eseményeket, mint az elektro-
mos dróton oda futó híreket rögtön megtáviratozzák. A külföldi ren-
des tudósítókön kívül minden fontosabb esemény felől a szerkesztőség
külön kiküldetésű tagjai adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti
Hirlap” e czélokra havonként oly összeget, fordít mint a mennyi
előzőt 10 évvel meg egy-egy hirlap egész költségvetése volt; de si-
került is elérnie, hogy ma a legjobban, leggyorsabban értesülő orga-
numa a sajtónak. A „Budapesti Hirlap” Tarczarovata T e l e k i
Sándor gróf, T ö t h Béla, R á k o s i Viktor (Sipulus) és több kiváló
írók közreműködése mellett a lapnak egyik erőssége s mindig gondot
fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat ki-
tűnő zsurnalisták szerkesztik s a helyi értesülés ismert legügyesebb
tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatai külön-külön
szerkesztői a főváros eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják,
hogy a „Budapesti Hirlap” helyet foglalhat minden család asztalán.
A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereske-
dő megtalálja mindazt, a mi tájékozására szükséges. A regényesarnok-
ban csak kiváló írók legújabb műveit közöljük. Az előzetes föltételei
Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr, egy hóra
1 frt 20 kr. az előzetesek vidékről legelészerűben postautalvány-
nyal eszközölhetők következő em alatt: A „Budapesti Hirlap” kiadó-
hivatalának. IV. kerület kalap-utca 16. szám.

CSARNOK.

A b u b o r é k b á r ó.

Elbeszélés.
Elekes Lászlótól.
(Folytatás.)

VIII.

— Igen, igen, Anna, önének le kell mondania róla.
Önének ki kell dobnia szívéből annak az embernek em-
lékét. Önének nem az a hivatása, hogy egy égető szanve-
délynek legyen iszonyu martaléka. Ön nekem jegyesem,
s ön nem teljesíti köteleességét, hanem átadja magát tel-
jesen annak a szenvedélynek, mely lángjával megöli,
kinjával megittasítja.

— Báró ur! meggondolta, hogy mit kíván? Meg-
fontolta annak következményeit? Nincs fogalma önének
arról az iszonyu pusztításról, melyet véghez vinné az
rajtam. Hát öknélküli lett volna fényes ábrándom; hát az,
kit szentnek tartottam, mit mondana rólam, ha meg-
tudná?

— Mit mondana? Hát mi ő öné nézve? Emléke-
zik-e arra, hogy bucsuzatlanul eltudott távozni innen, a
nélkül, hogy parányi kezeit megfogta volna? Hát elfelejt-
ette azt a sértést, melyet szülőivel szemben elkövetett?
Hát tudna ön egy olyan embernek neje lenni, ki egykor
önt is kigunyolá s nem volt önről egy jó szava?

— Igen. Egyetlen esetben nyujtanám kezem önének,
ha ő beleegyeznék.

— Ejh! verje ki fejéből e gondolatokat. A világ
már ugys tudja, hogy jegyesek vagyunk. Igyekezem ön
önnel elfeledtetni őt. Talán az én csókom is van oly forró,
mint az övé?

S az a szép ifjú szépség, ki még nem érte el idomai
teltségét, de már közel volt hozzá, feleslegyesedve nagyot
sikoltott, arcát tenyerébe rejtette, s egy sötét sarokba
futott, a mint a báró átkarát karolni. Az a rózsás fehér-
ségű arc, melyen a forró és erős vér átlátszott, félig nyílt
bársonyos ajkai közül, csengő hangon kiáltá:

— Távozzék! Nincs több szavam önhöz. Ha Lenszégi
Gerő megesköt, úgy az öné lesznek, habár elkárhozom is,

De Gerő azt nem fogja tenni. Ugy-e, Gerőm, nem? Ugy-e te most is az a régi Gerő vagy, kitől ha Szíriusz csillagát kértem hajkúl, komolyan azt is megígérted! . . .

IX.

Derült, mosolygós napok voltak még. A virág, a dal úde volt, s az őszre kár lett volna gondolni. Lenzegi Gerő lelkét mégis oly önkéntelenül szállotta meg az elmúlás köde. A mult időknek borongó árnyát, a jövőnek borús sejtelmét nem tudá szétűzni lelkéről. Jól látta kis virágos kertjében, hogy ott arat az ősz tarló keze. Jól látta, hogy tarkul már a szin; a piros fagy, a sárga többül, a zöld szürkévé válik s a tájat lágyan fonja be az elröppő napsugár mosolya. De ma, mintha kétszeresen érezte volna a fájdalmat, mintha kétszeresen tudta volna megsiratni az elmúlás, a hervadás borongó időszakát.

A hűvös szél hajlékába űzte. Mintha bizony ott meleg lenne, mintha bizony ott nem fagyasztó hideg uralodna, a mióta a falak is azt zugják: „Apezi Balázs báró, a te Annád úgy fogja hívni: én szentem, én angyalom, én mennyországom!”

Szerencsése volt az ifju lelkésznek, hogy borus gondolataiból Kozma Andris felriasztotta. Ujra részeg volt. Undok, pokoli hangon követelte papjától, hogy válassza el feleségétől, mert el akarja venni a báróné-tensasszonyt. az ifju pap ingerülten szólalt neki.

— Megmondtam, András szomszéd, hogy a bárónak nincs felesége. Ki tudja ki volt az a fehérszép, a kit ott látott kend. Nem választjuk el soha. Megértette-e? Elmehet! . . .

— Hogy megértettem, hogy elmehetek, hogy nem választ el? Jól van, tiszteltes ur! Megfizetek én érte . . . meg én, ha addig élek is . . . Meg én . . .

Mint nehéz lábbeteg támolygott ki a parochiából, s két óra mulva felgyújtotta már azt. Lenzegi Gerő, ha jóemberei ki nem mentik, örökre odaveszett volna. Lelkének sebeit még növelték égési sebei is. Nehéz verejték szakadt testéről, de soha senkinek sem mondotta meg, hogy Kozma Andris fenyegette őt, ki még azon éjjel Lenzegen volt a bárónál.

— Megtettem, uram, a mit reám bízál. Ezóta jól odaégetett a kedves papod. Most már add meg a bérem. Hol a feleséged?

— Lassan a testtel szomszéd! A feleségem tegnap elment a városba s egy hétig nem is jön haza. Addig csak menj haza. Ne járjon el! a szád, hogy itt voltál. Ne, itt egy kevés fáradtságidj . . .

X.

— Üsd, Jancsi, azt a pejesikót. Ne kiméld a korbácsot, ha jókor megérkeznék Bodoba, jó borralvaló üti a markod.

Jancsinak sem kellett több biztatás. Jól odasuhintott s jó délre már beállított a tajtékzó esikókkal a bodoni udvarba. Anna, mint megretentt galamb rezzent össze, bejövetelekor. A báró átesve az üdvözléseken, gunyosan mondá Annának:

— Megvan a Lenzegi engedélye. Akár ma meg-tarthatjuk a menyegzőt. Ugy-e, mama, már itt is az ideje?

A mama igenlőleg biezentett, tata pedig erősen várta már ezt a perczet, mert bizony a költséges élet sokba kerül s csak nyomorúság. De most kiségti a báró. A báró pedig a szünetet arra használta fel, hogy kiszámítsa a Bodoni ur vagyoni állását, mert az árenda ide s tova lejár. Boszankodva kérdé a hallgatag leánytól:

— Nos, Anna, nem kíváncsi tudni, hogy miért egyezett bele Lenzegi?

— Nem egyezhetett az bele.
— Igaz, és nem is fog soha.
— Ugy-e, megmondtam. Oh, én jól ismerem Gerőt. Mintha most is látnám, hogy a glória miképp fonja be szépen ivezett homlokát.

— Valóban, úgy van, mert ő az éjjel megdicsőült.
— Meghalt! — sikoltott fel Anna.
— Megégett, — szólt ridegen a báró és sietett elbeszélni az egész esetet.

Az összerogyott leány erre felállott, kiegyenesedett s összetördelt szavakkal kiáltá a bárónak:

— Ennek te vagy az oka, te nyomorult gyilkos, ki ezudarabb vagy az utszéli zsványnál.

A báró e megtiszteltetésre végig dobolta ujjával az asztalon a Mikédó valcert és sietett határozottan kimondani, hogyha nem szeretné igazán Annát, e sértést soha meg nem bocsátaná. De így igazat kellett adni Annának mert bizony csuf halállal mult ki az a pap. Ő sem bánna, ha élne. Kivánsága most az egyszer teljesedett. Székyné hozta a hirt, hogy mi történt az ördöghegyi pappal, de szerencsére néhány seben kívül semmi baja. Anna örvendezve mondá a jó hirre:

— Ugy-e, megmondtam; ugy-e igazam volt? Nem akarja ő, hogy másé legyek.

— És meg fogja tenni, — szólt indulatosan Apezi, — vagy egyikünk halva marad. Még ma meg fogom hívni eskető papnak s bizonyosan el fog jönni.

— Ha eljön, az öné lesznek.

(Vége következik.)

KOZGAZDASÁG.

* **A dohány trágyázása.** A dohány trágyázásra vonatkozólag dr. Neszler J. következő utasításokat ad a dohánytermelőknél. A dohánynövény néhány nap alatt rendkívül sok növényi anyagot fejleszt, világos tehát, hogy a talajt illetőleg nagy igényei vannak. A dohány menyiségére és minőségére nézve azonban szükséges, hogy a növények mind folyton egyenlően fejlődjenek és nőjenek. A szárazság vagy a tápanyag hiánya, mik a növést akadályozzák, ép oly károsak a dohánynövényre, mint az, ha ugyanszón a dohányföldön a különböző növények táplálkozása különböző. A nagyon erős oldatok rendkívül kártékonyan hatnak a dohányra, a nagyon erősen trágyázott földben rossz minőségű dohány terem. Hogy a földbe mégis elég tápanyag jusson, szükséges, hogy jó korán trágyázzunk, hogy az oldható anyagok kellően szétterjedhessenek, a mélyebb rétegekbe behatolhassanak, a hol a gyökerek akkor felvehetik, ha nyáron a felső réteg kiszáradt. Az olyan földön termett dohány, a melyen már az előző évben is dohány termelt, rendszeren jobb mint a másik, mert a föld mélyen meg volt trágyázva, fel van porhanyitva. Ha a földet istállótrágyával vagy kálitartalmu műtrágyával ősszel vagy télen trágyázzuk meg, jobb dohány terem rajta, mintha közvetlenül az ültetés előtt trágyázzunk. Ha tavasszal kell trágyázni, úgy az soha se történjék közvetlenül az ültetés előtt. A műtrágyából egy hektárra 3 métermáza tisztított kálimagnezia (3 százalékos magnéziummal) és 1 mm. szuperfoszfát elég, ezt ősszel kell kiszórni, mire tavasszal még 1.5-2 mm. chilisaletromot szórhatunk ki. Ha az illető föld különben jól trágyázott állapotban van és ha ősszel műtrágyával nem trágyáztunk, abban az esetben tavasszal, a mint az idő engedi, az egy hektárra kiszórt 1.5-2 mm. tisztított kálimagneziát, 0.75 mm. szuperfoszfátot 1.5-2 mm. chilisaletromot szórhatunk ki. E keverékből 1 kilója egy hektóliter vízben feloldván elég arra, hogy a nyár elején a növényeket megöntözzük vele. Az árnyszékeli trágya és a növényeknek nyáron trágyalével való öntözése a dohány minőségét nagyon csökkentik.

* **Az üveg hatása a borra.** Franciaországban, mint a „Moniteur Industriel” írja, azt tapasztalják, hogy az üveg és a bor, melyet különböző üvegekbe töltenek, az ugynevezett rouen-üvegekben javult, ellenben a többiben az új borra emlékeztető fanyar utóíz kapott. Ennek az üveg az oka, melyet a palackgyártáshoz használnak s ennek tulajdonítja. Peligot vegyész azt a változást is, melyen a bor, ha sokáig üvegekben áll, keresztül megy. Jelenleg az üveg különböző anyagból készül, a szokásos szódát és hamuszirt sokszor olcsóbb magnézia- és más anyagokkal pótolják, a melyekre a borsav erős hatást tesz s úgy látszik, hogy igen sok borus palack épén e miatt rossz. Azoknál az üvegeknél, a melyekben a bor javul, a mézspótlék nem haladja meg a 18-20 százalékos. Sajnos, hogy a palackok jó vagy rossz tulajdonságait csak vegyi uton lehet megállapítani, azért jó borokhoz inkább valamivel drágább üveget kell venni, mint nagyon olcsókat, mert ezek rendszeren rosszak.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILAGYI FARKAS TORÓK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS.

Sz. 263-1888.

Árverési hirdetmény.

tkvi.
Az abrudbányai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság által közzétették, hogy

Tomus Petru Petraseo végrehajtónak Petru George Muntean végrehajtást szenvedő elleni 149 frt tőke, ennek 1886. augusztus 15-től 8% kamata 22 frt 95 kr költségek és járuléka behatássa végett a topánfalvi kir. járásbíró, területéhez tartozó Ponorá község 8097-411. számú telekjegyzékében A+ 1-6. rendszám alatt foglalt fekvők és tartozéka 715 frt kiküldési árban Ponorá községben a község házában megartandó nyilvános bírói árverésen

1888. évi július hó 4-én délelőtt 10 órakor becsáron alól, a becsár 10 %-nak a bírói kiküldött kezéhez leendő letétele mellett el fognak adni.

Vevő köteles a vételárnak felét 15 nap alatt másfelét az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt és ugyanazon naptól számított 6% kamattal együtt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 39423. számú igazságügyminiszteri letéti szabályrendelet értelmében lefizetni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól. Abrudbányán, 1888. évi március 3-án.

Gelei, k. járásbíró.

Sz. 6924-1887.

tkvi.

Árverési hirdetmény.

a nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közzétették, hogy

ohábai Groza Niculai végrehajtató 48 forint 56 kr tőke, ennek 1886. évi október 14-től járó 6% kamata, 15 frt 28 kr eddigi költségkövetelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedő Krisztea Juonnak az ohábai 100. sz. telekjegyzékében A+ 1-17. 21-24. rendszám alatt foglalt fekvősei 1231 frt megállapított kiküldési árban Ohába község előjárósági helyiségében 1888. évi június hó 30-án d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kiküldési árban alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiküldési ár 10 %-át készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz 42. §-ában jelzett arólyanummal számított óvadékpénznek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverés jogerőre jutása után 3 egyenlő részben 15, 30 és 45 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverés megállapított feltételei alól. irt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Ohába község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagyenyeden, 1888. március 22-én.

Szentpáli Károly,
kir. aljbíró.

Sz. 94-1888.
végreh.

Árverési hirdetmény.

Alólikt kir. bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi: miszerint a nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közzétették, hogy

1888. évi június hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt 2 ló, 1 szekér, 6 szekér széná, 60 veder bor és 4 szekér szalma legtöbbet ígérőnek, az idezett törvények 108. §-ában megállapított feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfognak adni. Egyszermind felhívtnak mindazok, kik az elarvezeteni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, hogy elsőbbség igénybejelentéseiket a felhozott törvények 111. és 112. §-ai értelmében az árverés kezdetéig alólikt kiküldött végrehajtónál írásban vagy szóval bejelenteni el ne mulasztják, különben a később beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Marosujvárt, 1888. évi június 11.

Papp, kir. bír. végrehajtó.

Szám 4301-1887.

közig.

Hirdetmény.

Abrudfalva község, mint jogi testület az 1888. év július hó 1-én délután 3 órakor Abrudfalván a község-házánál megartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adja 1890, 1891, 1892., 1893., 1894. és 1895. években a községet megillető őszi 3-3 havi korcsmárlási jogát.

Írásbeli szabályszerűen szerkesztett zártajánlatok, ha a 2700 frt kiküldési ár 10 %-nak megfelelő vádiummal ellátva vannak az árverés megkezdéséig elfogadtnak.

Az árverési feltételek alólikt szolgabírói hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Verespatakon, 1888. június hó 4-én.

Verespataki járás főszolgabírói hivatalától.
D A M Ó V I L M O S,
főszolgabíró.

FOGORVÓS

Perl József

American Dentist Dr. of Dental Surgery

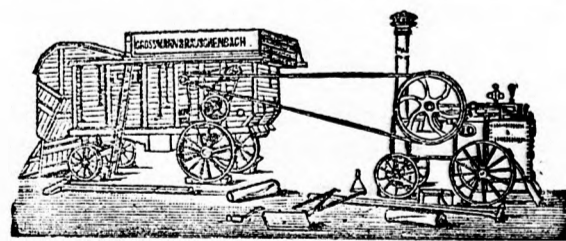
Amerikában kiképzett

PLOMBEUR

folyó hó 19., 20., esetleg 21-ig Nagyenyeden a Munkácsi vendéglőben lesz.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséggel tudatni, hogy üzletemben 1000 drb igen jó debreczeni 6 vékás szák van eladó, darabja 25-30 kr. Ugyazint bátorodom igen becses figyelmét tisztelt pártolóimnak a mlgtos Zeyk Dániel ur által készített kitünő csemegesajtra felhívni, mely minden eddig készített frti sajtot felülmul. Nálam mindig frissen kapható 2 kilós táblákban és kisebb mennyiségben is. A már beköszöntött nyári évadra megérkeztek kitünő jó acélszákaim, melyeket jóállás mellett árusítok el. A nem-jónak találtat, minden ráfizetés nélkül mással kicserélem. Ezen szákak a mult évadon is az utolsó darabig elkelték. Eddigi igen nagyrebusult pártfogásukért hálás köszönetet mondva, kérem azt továbbra is fenntartani, teljes tisztelettel kész szolgáljuk

1-4
BISZTRITSÁNY LAJOS.

Szabadalm. szeges gőzcséplőgépek

GROSSMANN és RAUSCHENBACH-tól
B U D A P E S T E N .

Tudósítást

gyártmányaink könnyű hajtása, esekély fűtőanyag fogyasztása,

igen nagy munkaképessége,

a szemek kitünő tisztítása és osztályozása, valamint erős szerkezete tekintetben

ÖSSZES

eddigi számos vevőink nyujtanak, kiknek névjegyzéke a t. gazda urak rendelkezésére áll.

GROSSMANN és RAUSCHENBACH

első magyar gazdasági gépgyára,

Budapest, külső váczi-út 7. sz.

4-5